

Det seglande skeppet

Uppsatser kring en utställning
Utgiven av Vasamuseet 1997

LÄST AV KARIN VIRGIN

Det seglande skeppet är namnet på den basutställning som invigdes på Vasamuseet i maj 1995. Arbetet med utställningen pågick samtidigt som Vasa riggades – ett arbete som utfördes av sjökaptenen och riggaren Olof Pipping tillsammans med Vasa's timmermän.

Boken *Det seglande skeppet* som utkom i december 1997 berättar om riggningen av det stora örlogsskeppet 1628, om rekonstruktionsarbetet av riggen som kan beskådas på museet, om konserveringen av Vasa's segel och dessutom en hel del om navigation på 1600-talet samt om konsten att segla ett örlogsskepp med Vasa's riggning och storlek.

Människorna kring Vasas rigg

Hans Clerk som ansvarade för riggningen av Vasa kom ursprungligen från Skottland och hade varit kapten i svenska flottan sedan 1617. Av kontraktet (som finns på Riksarkivet) mellan Clerk och Kung Gustav II Adolf framgår det att Clerk fick en summa pengar för att förse både repslagare och segelsömmare med allt material samt betala deras löner. Segelduk vävdes vid den här tiden av hampa eller lin och analyser av Vasas storsegel visar att det är vävt av hampa. Ett av Vasas mindre segel, bovenblindan är också vävd av hampa men varpen är av lin.

En klibbig hög av segel

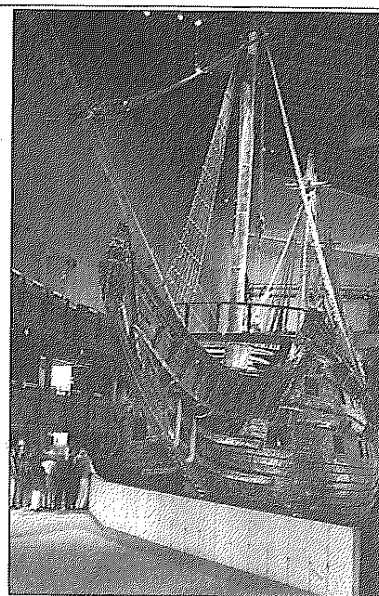
Vid utgrävningen av Vasa 1961 påträffades resterna av sammanlagt sex olika segel som alla låg i ett 3,5 x 4 meter stort utrymme på trossdäck. Seglen var i mycket dåligt skick och liknade närmast en våt lövhög där de olika bladen klibbade ihop vid varandra. I *Det seglande skeppet* berättar konservatorn Sven Bengtsson om det mödosamma arbetet med att reda ut den klibbiga högen med

segelduksfagment och försöka rekonstruera och identifiera de olika seglen. Förbramseglet är nu monterat och visas i utställningen *Det seglande skeppet*.

Rekonstruktionen

Vid utgrävningen av Vasa påträffades också många riggdetaljer. Vid fortsatta dykningar på vrakplatsen hittades också många fynd som under årens lopp fallet ner från riggen och legat skyddade i leran. Med hjälp av dessa

Vasa i museet 1994. Ur *Det seglande skeppet*. Foto: Hans Hammarskiöld.

fynd samt underlag från timmermän, historiker och skeppsbyggare gjorde museets skeppsritare Eva-Marie Stolt den rekonstruktionsritning av riggen som låg till grund för riggningen av Vasa som gjordes i museet 1994-1995.

Segelsömmare i sin verkstad. På väggen hänger öskar, rep och block. Etsning av Joris van Vliet ca 1635. Ur *Det seglande skeppet*.